

**Potrebujem právnu pomoc,
ale nemám prostriedky
na jej zabezpečenie**

www.legalaid.sk

info@legalaid.sk

A. Základné informácie

Prečo bolo zriadené Centrum právnej pomoci?

Zmyslom práce centra je **poskytovať kvalitnú komplexnú právnu pomoc ľuďom, ktorí pre nedostatok prostriedkov nemôžu využívať právne služby**. Poskytovaním právnej pomoci sa tak centrum snaží zabezpečiť ľuďom v núdzi efektívnu právnu ochranu.

Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“) vzniklo 01.01.2006 na základe zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon“) ako štátna rozpočtová organizácia, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Komu a v akých oblastiach poskytuje právnu pomoc?

Centrum poskytuje právnu pomoc vo vnútroštátnych sporoch **všetkým fyzickým osobám, ktoré spĺňajú podmienky uvedené v časti B**. V cezhraničných sporoch sa poskytuje iba fyzickým osobám, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt na území členského štátu Európskej únie s výnimkou Dánska¹.

Centrum poskytuje právnu pomoc

⇒ **vo vnútroštátnych sporoch** vo veciach:

- **občianskoprávných** (napr. v sporoch týkajúcich sa nájmu bytu, vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nezaplatenia pôžičky, ochrany spotrebiteľa),
- **rodinnoprávných** (napr. platenia výživného, zverenia dieťaťa do výchovy)
- **pracovnoprávných** (v sporoch týkajúcich sa neplatnosti výpovede, pracovných podmienok, diskriminácie na pracovisku a pod.).
- **obchodnoprávných** (napr. v spore z úverovej zmluvy s bankou, spore zo zmluvy o vkladovom účte)
- **v konaní pred súdom v správnom súdnictve** (napr. v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, pri nečinnosti správneho orgánu a pod.)
- **v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky**

⇒ **v cezhraničných sporoch** vo veciach **občianskoprávných, rodinnoprávných, pracovnoprávných veciach a obchodnoprávných**.

⇒ **v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky**.

Svoju žiadosť o poskytnutie právnej pomoci môžem zaslať podľa miesta bydliska na adresu **kancelárie centra v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Žiline, v Prešove, v Tvrdošíne, v Liptovskom Mikuláši, v Humennom, v Hlohovci, v Rimavskej Sobote, v Nových Zámkoch alebo vo Svidníku**.

(viď. adresy sú uvedené na zadnej strane tohto letáku)

B. Aké sú podmienky poskytnutia právnej pomoci

➤ **bez finančnej účasti**

Na poskytnutie právnej pomoci **bez finančnej účasti** mám právo, ak spĺňam **súčasne tieto tri podmienky**:

¹ Vždy keď sa v tomto texte uvádza pojem členský štát, myslia sa tým všetky členské štáty Európskej únie okrem Dánska.

1. nachádzam sa v stave materiálnej núdze, t. j. som poberateľ dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi² alebo môj príjem nepresahuje 1,4-násobok životného minima a nemôžem si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom
2. nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu,
3. hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom.

➤ s finančnou účasťou v rozsahu 20% trov právneho zastúpenia

Na poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou mám právo, ak splňam súčasne tieto tri podmienky:

1. môj príjem presahuje 1,4-násobok sumy životného minima a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôžem si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom
2. nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu,
3. hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom.

Splnenie týchto podmienok posudzuje centrum v konaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci (po podaní žiadosti). Toto konanie predchádza samotnému poskytovaniu právnej pomoci.

Ak mi bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou a nie je v mojich finančných možnostiach uhradiť celú sumu, ktorá mi bude stanovená v rozhodnutí centra, môžem si s centrom, advokátom alebo mediátorom dohodnúť splátkový kalendár a túto sumu splatím v dohodnutých splátkach. O výške sumy, ktorú budem musieť uhradiť ma bude ešte pred vydaním rozhodnutia o priznaní nároku informovať zamestnanec Centra.

1. Čo je to materiálna núdza?

Pojem materiálna núdza je úplne nový a netreba si ho zamieňať s pojmom hmotná núdza. V stave materiálnej núdze sa nachádzam vtedy, keď som poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi³ alebo keď môj príjem nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a využívanie právnych služieb si nemôžem zabezpečiť iným svojím majetkom.

V súčasnej dobe (t.j. po 1. júli 2011) sa plnoletá fyzická osoba posudzovaná samostatne nachádza v materiálnej núdzi, ak jej príjem nepresahuje sumu 265,76 Eur a zároveň si táto osoba nemôže právne služby zabezpečiť svojím majetkom.

2. Čo je to zrejmá bezúspešnosť sporu?

Ak centrum konkrétny spor posúdi ako **zrejme bezúspešný**, nárok na právnu pomoc mi neprizná. Ide najmä o prípady, kedy sa právo v dôsledku času premlčí, prípadne zanikne. Podobne, ak neviem označiť dôkazy na preukázanie mojich tvrdení, spor je zrejmé bezúspešný.

3. Čo je to hodnota sporu?

Hodnota sporu sa určuje v peniazoch. V sporoch, ktorých hodnotu možno vyčíslieť **sa na priznanie nároku na právnu pomoc vyžaduje, aby táto hodnota presiahla sumu minimálnej mesačnej mzdy** (pre rok 2012 je minimálna mzda 327,20 Eur).

Splnenie podmienky stanovenej hodnoty sporu sa nevyžaduje v sporoch, ktorých hodnotu nie je možné vyčíslieť (napr. ak matka žiada o zrušenie ústavnej starostlivosti dieťaťa).

Viac k podmienkam na poskytnutie právnej pomoci sa nachádza v časti H.

² Suma životného minima je 189,83 Eur mesačne pre jednu plnoletú fyzickú osobu, 132,42 Eur pre ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu a 86,65 Eur pre zaopatrené neploleté dieťa ako aj pre nezaopatrené dieťa (platí od 1. júla 2011).

³ V zmysle zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

C. Ako mám postupovať, ak chcem požiadať o poskytnutie právnej pomoci?

Najskôr musím podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci.

Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci podávam **písomne na predpísanom tlačive** (jej zaslaním **na jednu** z uvedených poštových adries kancelárií centra). Toto tlačivo si môžem vyzdvihnúť **osobne** v kanceláriách centra v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Žiline, v Prešove, v Tvrdošíne, v Liptovskom Mikuláši, v Humennom, v Hlohovci, v Rimavskej Sobote, v Nových Zámkoch, vo Svidníku alebo v konzultačnom pracovisku vo Veľkom Krtíši, v Čadci, v Prievidzi a v Moldave nad Bodvou alebo mi bude **na požiadanie zaslaná**. Žiadosť tiež nájdem **na internetovej stránke** Centra právnej pomoci – www.legalaid.sk ako aj na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky – www.justice.gov.sk.

Žiadosť nie je spoplatnená.

Pri vypĺňaní žiadosti je veľmi dôležité pozorne si prečítať poznámky k jednotlivým častiam tlačiva, najmä čo sa týka dokladov o príjmovej a majetkovej situácii žiadateľa, ktoré je potrebné k žiadosti priložiť (napr. potvrdenie o výške príjmu od zamestnávateľa, potvrdenie zo Sociálnej poisťovne o dávkach nemocenského poistenia a dávkach v nezamestnanosti).

Ak bude na vydanie rozhodnutia o žiadosti potrebné ešte doložiť doklady, resp. doplniť údaje v žiadosti, centrum ma na toto upozorní a je potrebné doklad alebo údaje po výzve centra v určenej lehote doplniť. **Tieto doklady nesmú byť staršie ako tri mesiace.**

O nároku na poskytnutie právnej pomoci rozhodne centrum do 30 dní po doručení riadne vyplnenej a dokladmi doloženej žiadosti. Proti rozhodnutiu centra je prípustné odvolanie na príslušný Krajský súd, a to v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia. Odvolanie je možné podať na **Krajský súd v Bratislave** (pre obvod Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Trenčíne), **Krajský súd v Banskej Bystrici** (pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Nitre), **Krajský súd v Košiciach** (pre obvod Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Prešove).

Centrum neprizná právnu pomoc žiadateľovi, ak nespĺňa všetky podmienky podľa ust. § 6 ods. 1 zákona č. 327/ 2005 Z.z. (uvedené sú v časti B). Ak odpadnú dôvody, pre ktoré mi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, môžem opätovne podať žiadosť o právnu pomoc v tej istej veci.

D. Čo je predbežná konzultácia a kedy ju môžem využiť?

Inštitút predbežnej konzultácie môžem využiť, ak som v materiálnej núdzi, mám záujem o poskytnutie právnej pomoci, a:

- ⇒ *chcem podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci a neviem ako na to alebo*
- ⇒ *potrebujem základnú právnu radu.*

Predbežná konzultácia sa poskytuje v jednej veci len jedenkrát **v trvaní maximálne jednej hodiny**, to znamená, že je dobre, ak si vopred premyslím, aké informácie, resp. radu naozaj potrebujem. Za poskytnutie jednej predbežnej konzultácie sa podľa zákona platí **poplatok vo výške 4,5 Eur**.

Počas predbežnej konzultácie mám nárok na:

a) vysvetlenie – ak mi nie sú celkom jasné podmienky na poskytnutie právnej pomoci, resp. chcem vedieť, či by právnik centra po základnom oboznámení sa s prípadom nezáväzne odporučil

podanie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (právník skúma o aký druh sporu ide, či nejde o spor bezúspešný a pod.),

b) základnú právnu radu (napr. ako môžem skončiť pracovný pomer, či mám nárok na bytovú náhradu, a pod.),

c) upozornenie na nebezpečenstvo zmeškania lehoty v konkrétnom prípade,

d) pomoc pri vyplňaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (ak však mám konkrétnu otázku, napr. si chcem len overiť, či mi na preukázanie konkrétneho príjmu postačuje doklad, ktorý mám, resp. neviem ako mám svoj príjem doložiť, poradia mi pracovníci prvého kontaktu alebo asistent podateľne mimo predbežnej konzultácie).

Predbežnú konzultáciu mi poskytne **právník centra** alebo **ktorýkoľvek advokát, ktorý sa zaoberá problematikou týkajúcou sa môjho prípadu s prihliadnutím na jeho odborné zameranie**. Napr. v prípade úpravy práv a povinností k maloletým deťom sa obrátim na advokáta, ktorý sa zaoberá rodinným právom.

E. Čo je to predbežná právna pomoc a ako o jej poskytnutie môžem požiadať?

Predbežná právna pomoc je pomoc pred samotným rozhodnutím o nároku na právnu pomoc. **Pozor – predbežná právna pomoc nie je totožná s predbežnou konzultáciou!**

Centrum ju na základe žiadosti poskytne vždy, **ak hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty** (napr. lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu, odporu proti platobnému rozkazu). O jej priznaní, resp. nepriznaní centrum urýchlene rozhodne **ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci**. Zákon hovorí, že centrum *alebo advokát pri predbežnej konzultácii upozorní fyzickú osobu, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci na možnosť požiadať o predbežné poskytnutie právnej pomoci, ak na základe oboznámenia sa s prípadom zistí, že hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty*.

Požiadanie o predbežnú právnu pomoc

O predbežnú právnu pomoc môžem požiadať tak, že vyplním príslušnú časť v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Zároveň ale musím počítať s tým, že ak sa po posúdení žiadosti o poskytnutie právnej pomoci zistí, že nespĺňam podmienky na priznanie nároku na jej poskytovanie, **môžu mi byť dodatočne vyúčtované trovy poskytnutej právnej pomoci** (ich výška sa určí podľa vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

F. Právna pomoc po priznaní nároku

Ak mi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci, mám možnosť využiť komplexné právne služby, ktoré zahŕňajú najmä:

⇒ **právne poradenstvo** (konzultácie),

⇒ **pomoc pri mimosúdnych konaniach** (napr. pri riešení sporov **mediáciou**⁴), ktorú zabezpečuje centrum),

⇒ **spisovanie podaní na súdy** (príprava návrhov, žalôb a pod.),

⇒ **zastupovanie pred súdom určeným advokátom alebo centrom,**

⁴ Mediácia predstavuje neformálny spôsob riešenie sporu, pri ktorom sa účastníci sporu za asistencie tretej nestrannej osoby snažia dospieť k obojstranne akceptovanej písomnej dohode, ktorá je pre obe strany záväzná. Ak je táto dohoda spísaná vo forme notárskej zápisnice alebo je schválená ako zmier pred súdom, resp. rozhodcovským orgánom, možno na jej základe podať návrh na súdny výkon rozhodnutia (ak ide o dohodu o výchove maloletých detí) inak návrh na vykonanie exekúcie.

⇒ **vykonávanie úkonov súvisiacich s vyššie uvedeným a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených** (uhrádzanie nákladov v cezhraničných sporoch spojených s ustanovením tlmočníka, prekladom potrebných dokladov, prípadne s náhradou cestovných nákladov zahraničnej oprávnenej osoby).

Kto mi právnu pomoc poskytne?

Právnu pomoc mi poskytuje určený **advokát** alebo **právnik centra** (právnik centra nie je advokát) alebo určený **mediátor**, a to počnúc priznaním nároku na jej poskytovanie až do skončenia súdneho, resp. mimosúdneho konania v danej veci.

Aké mám ako oprávnená osoba (osoba, ktorej bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci) povinnosti?

Po tom, čo mi bol rozhodnutím centra priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, ma centrum vyzve **na uzatvorenie dohody o poskytovaní právnej pomoci** (buď priamo s centrom alebo s určeným advokátom alebo s mediátorom) a **na udelenie plnomocenstva** na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci centru alebo určenému advokátovi.

Ďalej som povinný s centrom alebo určeným advokátom **spolupracovať** a akékoľvek **zmeny skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci** (napr. zmenu príjmu, nadobudnutie daru, rozvod) **písomne oznámiť centru do ôsmich dní**.

Podobne som povinný **preukázať na výzvu centra skutočnosť dôležitú pre trvanie nároku** na poskytovanie právnej pomoci (napr. doložiť kópiu posledného daňového priznania alebo potvrdenia daňového úradu), a to do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak nebola vo výzve určená dlhšia lehota. Centrum je povinné vo výzve ma upozorniť na to, že ak nepreukážem skutočnosť na trvanie nároku, poskytovaná právna pomoc mi môže byť odňatá a v prípade **ak zatajím informácie**, ktorých dôsledkom by bolo neposkytnutie právnej pomoci, **som povinný vrátiť Centru všetky náklady** vynaložené na poskytnutú právnu pomoc **v plnej výške**.

Ak mi bol rozhodnutím Centra priznaný nárok na právnu pomoc s finančnou účasťou, som povinný **uhradiť rozhodnutím stanovenú finančnú účasť** Centru alebo advokátovi alebo mediátorovi v závislosti od priznanej formy právnej pomoci.

G. Môže mi byť právna pomoc odňatá?

Existuje päť prípadov, kedy centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci:

1. Ak ja ako oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci **neuzavriem s určeným advokátom alebo centrom dohodu, alebo s určeným mediátorom dohodu o začatí mediácie, alebo neudelím** centru alebo určenému advokátovi plnomocenstvo a nejde o prípad preukázanej nečinnosti advokáta alebo jeho vzťahu k protistrane.
2. Ak ako oprávnená osoba **neposkytujem centru alebo určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť (nespolupracujem) alebo ak im v stanovenej dobe a v stanovenej výške neuhradím finančnú spoluúčasť ak mi táto povinnosť bola uložená rozhodnutím centra o priznaní nároku na poskytovanie právnu pomoc**.
3. Ak sa v priebehu poskytovania právnej pomoci **zmenia moje príjmové alebo majetkové pomery tak, že už nespĺňam podmienku materiálnej núdze**.
4. Vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci mi bol priznaný, pretože som v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol **nepravdivé alebo neúplné údaje**.
5. Ak som ako oprávnená osoba na základe výzvy centra **nedoložil skutočnosť preukazujúce trvanie nároku** na poskytovanie právnej pomoci (napr. potvrdenia o výške príjmu, kópiu daňového priznania podávaného po priznaní nároku na právnu pomoc) do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy (ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu).

Čo môžem urobiť ak nesúhlasím s odňatím právnej pomoci?

Proti rozhodnutiu centra o odňatí právnej pomoci **je možné odvolať sa v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na príslušný krajský súd.** Ktoré krajské súdy sú príslušné, je uvedené v časti C.

H. Viac o podmienkach na poskytnutie právnej pomoci

Právo na poskytnutie právnej pomoci mám, ak sa nachádzam v stave materiálnej núdze, nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom.

1. Materiálna núdza

Prvá podmienka priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci je stav materiálnej núdze žiadateľa. V stave materiálnej núdze sa nachádzam vtedy, ak som poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi alebo keď môj príjem nedosahuje **1,6-násobok sumy životného minima** a využívanie právnych služieb si nemôžem zabezpečiť iným svojím majetkom.

1.1 Príjem

Príjem musím doložiť za kalendárny mesiac, v ktorom podávam žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pričom sa prihliada i na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred jej podaním (t. j. ak žiadosť podám v januári, doložím potvrdenie o výške príjmu vyplatenom za mesiac január a potvrdenie o príjmoch vyplatených v mesiacoch júl až december). Výška príjmu sa prehodnocuje najneskôr každých dvanásť mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým mi bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Čo sa podľa zákona počíta ako môj príjem?

- ⇒ **príjmy zo závislej činnosti** (napr. príjmy z pracovnoprávneho vzťahu vrátane príjmov z dohody o vykonaní práce alebo pracovnej činnosti, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru, odmena obvineného vo väzbe a odmena odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody),
- ⇒ **príjmy z podnikania, z inej samostatne zárobkovej činnosti a z prenájmu** (napr. príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, zo živnosti, z použitia alebo poskytnutia práv z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva, príjmy z prenájmu nehnuteľností (hnutelných vecí, len ak sa prenajímajú ako príslušenstvo nehnuteľnosti),
- ⇒ **príjmy z kapitálového majetku** (napr. úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, z vkladov na vkladných knižkách vrátane úrokov z peňažných prostriedkov na vkladovom účte a z bežného účtu),
- ⇒ **dávky dôchodkového poistenia, dávka v nezamestnanosti, dávka úrazového poistenia, dávka garančného poistenia, nemocenské, peňažný príspevok za opatrovanie, doktorandské štipendium, výživné,**
- ⇒ **ostatné príjmy** (napr. príjmy z príležitostných činností vrátane príjmov z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy z prevodu vlastníctva nehnuteľností, z predaja hnutelných vecí).

Výška príjmu sa posudzuje po odpočítaní poistného na verejné zdravotné poistenie, poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb (t.j. posudzuje sa čistý príjem žiadateľa).

Čo sa ako príjem podľa zákona nepočíta?

- ⇒ dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi (napr. príspevok na zdravotnú starostlivosť, aktivačný príspevok, príspevok na bývanie) a jednorazová dávka v hmotnej núdzi,

- ⇒ peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia,
 - ⇒ materské, dávky štátnej sociálnej podpory (napr. rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa, prídavok na dieťa),
 - ⇒ zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
 - ⇒ štipendiá (okrem doktorandského štipendia).
- Napriek tomu, že vyššie uvedené dávky, resp. príspevky sa do príjmu nezapočítavajú, ich zdokladovanie pomôže centru lepšie zhodnotiť celkovú príjmovú situáciu žiadateľa.

1.2 Ako preukážem jednotlivé príjmy a majetok

Aby bola žiadosť o poskytnutie právnej pomoci úplná, musím ju doložiť dokladmi preukazujúcimi moje príjmy ako i majetok, ktoré nesmú byť staršie ako tri mesiace.

Dokladom preukazujúcim jednotlivé príjmy je v prípade:

- ⇒ príjmu zo závislej činnosti: *potvrdenie od zamestnávateľa*,
- ⇒ dávky nemocenského poistenia a dávky v nezamestnanosti: *potvrdenie zo Sociálnej poisťovne*,
- ⇒ dávky dôchodkového poistenia (starobný dôchodok, invalidný dôchodok, vdovský dôchodok, sirotsky dôchodok a i.): *potvrdenie alebo rozhodnutie Sociálnej poisťovne*,
- ⇒ peňažného príspevku za opatrovanie: *potvrdenie príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny*,
- ⇒ výživného: *právoplatný rozsudok súdu, prípadne rozhodnutie príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ak sa poskytuje náhradné výživné*,
- ⇒ neplatenia výživného povinnou osobou: *čestné vyhlásenie žiadateľa alebo jeho zákonného zástupcu*,
- ⇒ príjmov zo samostatne zárobkovej činnosti, nájmu a prenájmu: *čestné vyhlásenie žiadateľa a kópia posledného podaného daňového priznania, prípadne potvrdenie príslušného daňového úradu*,
- ⇒ iných príjmov: *čestné vyhlásenie žiadateľa*.

Pri vyplňaní žiadosti ako aj pri písaní čestného vyhlásenia som povinný uviesť úplné a pravdivé údaje. Hneď ako vyjde najavo, že údaje, ktoré som uviedol, boli nepravdivé alebo neúplné, centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci.

Ako sa posudzuje majetok

Zároveň s príjmami sa posudzuje i môj majetok (vrátane majetku môjho manžela/manželky a nezaopatreného dieťaťa/detí), ktorým by som si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb (jeho predajom, prenájmom).

Za majetok sa považujú:

- ⇒ nehnuteľností (napr. dom, byt, záhrada, pozemok). Na preukázanie vlastníctva nehnuteľnosti nie je potrebné doložiť k žiadosti list vlastníctva, ale je nevyhnutné vlastníctvo nehnuteľnosti vyznačiť v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci
- ⇒ hnutelné veci (motorové vozidlá, elektronika, obrazy),
- ⇒ ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty (napr. pohľadávky, právo spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným na vyplatenie podielu na zisku).

Na to, aby som si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb, však v žiadnom prípade nemožno požadovať, aby som prenajal alebo predal nasledovný majetok (vrátane majetku môjho manžela/manželky a nezaopatreného dieťaťa/detí):

- a) nehnuteľnosť, ktorú užívam/užívame na primerané trvalé bývanie,
- b) poľnohospodársku pôdu a lesnú pôdu, ktorú užívam/užívame pre vlastnú potrebu

c) hnutelnú vec, ktorá tvorí nevyhnutné vybavenie domácnosti (postele, stôl, stoličky, chladnička, sporák, varič, vykurovacie teleso, palivo, práčka, periny, posteľná bielizeň, bežný kuchynský riad, rádioprijímač) alebo na ktorú sa poskytla jednorazová dávka v hmotnej núdzi alebo peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,

d) osobné motorové vozidlo, ktoré využívam/využívame na individuálnu prepravu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo jeho hodnota nie je vyššia ako 35-násobok sumy životného minima (momentálne 6 644,05 Eur) alebo hnutelnú vec, ktorej predaj by bol v rozpore s dobrými mravmi (napr. nie som povinný predať vzácny obraz, ktorý mi darovala stará mama na pamiatku, uvedenú skutočnosť doložím čestným vyhlásením).

Som si vedomí toho, že ak zatajím informácie, pre ktoré by mi nebola poskytnutá právna pomoc, budem povinný nahradiť Centru všetky náklady, ktoré mu pri poskytovaní právnej pomoci vznikli.

1.3 Spoločne posudzované osoby

Spoločne posudzované osoby sú osoby, ktorých príjmy a majetok môže Centrum pre účely správneho konania v konkrétnych prípadoch posudzovať spolu s mojimi príjmami a majetkom. Takýmito osobami môžu byť manžel/manželka, nezaopatrené dieťa, zákonný zástupca nezaopatreného dieťaťa alebo iná fyzická osoba, ktorá poberá na deti príjem, napr. aj druh/družka.

Toto neplatí, ak sa sporíme navzájom medzi sebou (t.j. sme účastníkmi sporu v protichodnom postavení – jeden je v pozícii navrhovateľa a druhý v pozícii odporcu).

Za nezaopatrené dieťa sa považuje:

- a) *dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky* (avšak najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov veku), ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom (*za sústavnú prípravu na povolanie štúdiom sa nepovažuje externé štúdium na vysokej škole*) alebo sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie štúdiom, alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu alebo úraz,
- b) *do dovŕšenia plnoletosti⁵*, ak je dieťa neschopné sústavne sa pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý stav.

Nezaopatreným dieťaťom nie je dieťa, ak:

- a) mu vznikol nárok na invalidný dôchodok alebo poberá sociálny dôchodok,
- b) jeho štúdium na vysokej škole presahuje štandardnú dĺžku (t. j. napr. opakuje ročník) alebo už získalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa.

2. Zrejmá bezúspešnosť sporu

Ak centrum konkrétny spor posúdi ako **zrejme bezúspešný**, nárok na právnu pomoc mi neprizná. Ide najmä o prípady, kedy sa právo v dôsledku času **premlčí**, prípadne **zanikne**. Podobne, ak **neviem označiť dôkazy** na preukázanie mojich tvrdení, spor je zrejmé bezúspešný.

2.1 Premlčanie

Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v ustanovenej dobe. Napr. požičal som susedovi peniaze s tým, aby mi ich vrátil 1. januára 2002. Sused mi peniaze nevrátil. Vo februári 2005 (teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby) som podal v tejto veci žalobu na súd. V súdnom konaní môj sused namietol premlčanie môjho práva. Súd jeho námietku uznal ako opodstatnenú a *právo na zaplatenie požičaných peňazí mi nepriznal. V takomto prípade mi súd môže uložiť náhradu trov konania protistrany s ohľadom na jej plný úspech v súdnom konaní.*

⁵ Plnoletosť sa v Slovenskej republike nadobúda dovŕšením 18. roku veku života. Pred dovŕšením tohto veku môže dieťa nadobudnúť plnoletosť uzavretím manželstva. Manželstvo môže uzavrieť len osoba staršia ako 16 rokov s povolením súdu.

Okrem všeobecnej trojročnej premlčacej doby existujú i kratšie a dlhšie premlčacie doby a premlčacia doba nemusí plynúť súvisle. Preto je potrebné každý konkrétny prípad posudzovať individuálne.

2.2 Zánik práva (preklúzia)

Preklúzia nastane len v presne stanovených prípadoch. Napríklad ak si kúpim topánky, na ktoré je záručná doba 24 mesiacov, a tieto sa mi rozlepia po 24 mesiacoch a 2 dňoch, už si nemôžem uplatniť práva zo zodpovednosti za vady veci - opravu, výmenu veci, resp. vrátenie peňazí.

Zuzana M. býva v prenajatom byte. V marci začal prenajímateľ vymieňať na celom byte svojpomocne okná. Toto vymieňanie trvalo celý mesiac a podstatne sťažovalo podmienky na bývanie. Zuzane o pár mesiacov známy poradil, že má právo uplatniť si zľavu na nájomnom za obdobie, kedy sa zhoršilo užívanie bytu (kvôli výmene okien). Zuzana v decembri požiadala prenajímateľa o zľavu na nájomnom za obdobie, kedy sa okná vymieňali. Keďže zákon (Občiansky zákonník) hovorí, že právo na zľavu z nájomného treba u prenajímateľa uplatniť bez zbytočného odkladu, a toto právo zanikne, ak sa neuplatnilo do šiestich mesiacov od odstránenia závad (t.j. od dokončenia výmeny okien) Zuzana túto dobu zmeškala (nárok na zľavu uplatnila v decembri, teda po deviatich mesiacoch) a jej právo na zľavu na nájomnom zaniklo.

2.3 Označenie dôkazov

Medzi dôkazy, ktorými môžem preukázať svoje tvrdenia patria napr. listiny (kúpna zmluva, zmluva o pôžičke, dohoda o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nájomná zmluva) a výpovede osôb, ktorých označím za svedkov.

3. Hodnota sporu

Hodnota sporu sa určuje v peniazoch (napr. ak si požičiam bez úrokov od Jána S. 100 Eur a peniaze mu nevrátim, hodnota sporu by v tomto prípade bola 100 Eur). V sporoch, ktorých hodnotu možno vyčísliť **sa na priznanie nároku na právnu pomoc vyžaduje, aby táto hodnota presiahla sumu minimálnej mesačnej mzdy** (minimálna mzda v roku 2012 je 327,20 Eur).

Splnenie podmienky stanovenej hodnoty sporu sa nevyžaduje v sporoch, ktorých hodnotu nie je možné vyčísliť (napr. ak matka žiada o zrušenie ústavnej starostlivosti dieťaťa).

I. Poskytovanie právnej pomoci v cezhraničných sporoch

Právna pomoc poskytovaná v cezhraničnom spore oprávnenej osobe **zahŕňa navyiac:**

- a) ustanovenie tlmočníka (ak je to potrebné)
- b) zabezpečenie prekladu dokladov vyžadovaných súdom alebo príslušným orgánom, ktoré boli zahraničnou osobou predložené a sú nevyhnutné na rozhodnutie vo veci,
- c) náhradu nevyhnutných cestovných nákladov zahraničnej oprávnenej osoby, ktoré vznikli v súvislosti s jej cestou z miesta bydliska alebo obvyklého pobytu, ak je potrebná jej prítomnosť pred príslušným súdom.

Cezhraničné spory, keď príslušným súdom na rozhodovanie vo veci je súd Slovenskej republiky

Jedná sa o spory, v ktorých má strana sporu žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte Európskej únie ako v Slovenskej republike a príslušným je súd v Slovenskej republike, alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v Slovenskej republike.

So žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci sa na centrum môže obrátiť priamo alebo prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže alebo príslušného orgánu členského štátu ktorákoľvek fyzická osoba, ak má bydlisko alebo obvyklý pobyt na území iného členského štátu a preukáže splnenie podmienok na poskytnutie právnej pomoci. Právna pomoc sa poskytuje aj v súvislosti so žiadosťou o uznanie alebo výkon rozhodnutia, ktoré bolo

vydané v konaní v inom členskom štáte ako v Slovenskej republike a v tomto konaní bola osobe poskytnutá právna pomoc podľa práva tohto štátu. Právna pomoc sa neposkytuje, ak o uznanie alebo výkon cudzieho rozhodnutia o výživnom alebo o výkon rozhodnutia slovenského súdu o výživnom požiadala fyzická osoba mladšia ako 21 rokov prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže.

Centrum o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci rozhodne **do 60 dní** od doručenia kompletnej žiadosti alebo od jej postúpenia príslušným orgánom členského štátu. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jej doručenia na príslušný krajský súd. Príslušné krajské súdy sú uvedené v časti B.

Zahraničná oprávnená osoba je na základe rozhodnutia centra povinná nahradiť Centru celkom alebo sčasti náklady vynaložené na poskytnutú právnu pomoc, ak sa zistí, že v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci jej príjmové alebo majetkové pomery nezakladali nárok na právnu pomoc resp. jej príjmové a majetkové pomery sa podstatne zmenili, najmä v dôsledku úspechu v tomto cezhraničnom spore.

Cezhraničné spory, keď príslušným súdom je súd iného členského štátu ako Slovenskej republiky

V týchto sporoch má strana sporu žiadajúca o právnu pomoc obvyklý pobyt v Slovenskej republike a súd, ktorý vo veci koná má sídlo v inom členskom štáte Európskej únie alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v inom členskom štáte Európskej únie.

Pomoc centra v týchto prípadoch **bude spočívať v prijatí žiadosti** tuzemskej oprávnenej osoby (t. j. osoby, ktorá má trvalý alebo prechodný pobyt na území Slovenskej republiky) o poskytnutie právnej pomoci **a v jej postúpení príslušnému orgánu členského štátu**. Centrum potvrdí žiadateľovi jej postúpenie príslušnému orgánu a zároveň poskytne tuzemskej osobe súčinnosť tak, aby žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore spĺňala všetky náležitosti ustanovené právom príslušného členského štátu (vrátane prekladu žiadosti a dokladov, ktoré k nej musia byť priložené) a právne poradenstvo v potrebnom rozsahu. Žiadateľ je povinný centru súčasne s podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore oznámiť, či požiadal o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore priamo príslušný orgán iného členského štátu, ktorý bude o žiadosti rozhodovať v súlade s právom tohto členského štátu .

Ak bola žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore príslušným orgánom iného členského štátu zamietnutá alebo tento orgán rozhodol, že tuzemská oprávnená osoba je povinná celkom alebo sčasti nahradiť náklady, ktoré boli za ňu za poskytnutú právnu pomoc vynaložené, môže centrum rozhodnúť, že tuzemská osoba je zároveň povinná celkom alebo sčasti nahradiť centru náklady na preklad žiadosti o poskytnutie právnej pomoci alebo dokumentov, ktoré k nej musia byť priložené. Úhrada nákladov je na základe dohody možná i v splátkach.

Kontakty na kancelárie a konzultačné pracoviská Centra právnej pomoci

<p>Konzultačné hodiny: Pondelok a Streda: 8:00 – 15:00 Podateľňa: Pondelok – Štvrtok: 8:00 – 16:00 Piatok: nestránkový deň (Uvedené konzultačné hodiny platia pre všetky kancelárie centra na Slovensku.)</p>			
<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Bratislava Námestie slobody 12 P.O. BOX 18 810 05 Bratislava 15 Tel: 02/496 835 21 02/496 835 22 Fax: 02/496 835 20 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Hlohovec M.R. Štefánika 1 P.O.Box 115 920 01 Hlohovec Tel: 033/734 23 12 Fax: 033/734 23 12 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Žilina Národná 34 P.O. BOX B10 011 00 Žilina Tel: 041/700 25 75 041/700 25 76 Fax: 041/700 21 52 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Rimavská Sobota Námestie M. Tompu 2 979 01 Rimavská Sobota Tel: 047/ 563 20 01 Fax: 047/ 563 20 01 Email: info@legalaid.sk</p>
<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Košice Moyzesova 18 P.O. BOX A11 040 41 Košice Tel: 055/72 909 45 055/72 909 46 Fax: 055/72 909 47 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Liptovský Mikuláš Nám. osloboditeľov 61/1 P.O. BOX 216 031 01 Liptovský Mikuláš Tel: 044/ 551 40 12 Fax: 044/ 551 40 12 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Banská Bystrica Kukučínova 24 P.O. BOX 113 974 01 Banská Bystrica Tel: 048/414 29 21 048/414 29 22 Fax: 048/414 32 77 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Tvrdošín Školská 165/2 027 44 Tvrdošín Tel: 043/ 53 21 896 Fax: 043/ 53 21 896 Email: info@legalaid.sk</p>
<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Prešov Hlavná 67 080 01 Prešov Tel: 051/749 54 44 Fax: 051/749 54 44 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Humenné Mierová 4 P.O. Box 32 066 01 Humenné Tel: 057/788 01 63 Fax: 057/788 01 63 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Nové Zámky Podzámska 25 940 01 Nové Zámky Tel: 035/ 640 45 66 Fax: 035/ 640 45 66 Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Kancelária Svidník Sov. Hrdinov 102 089 01 Svidník Tel.: 054/472 51 81 Fax: 054/472 51 81 Email: info@legalaid.sk</p>
<p>Centrum právnej pomoci Konzultačné pracovisko Moldava nad Bodvou Hlavná 66 045 01 Moldava nad Bodvou Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Konzultačné pracovisko Veľký Krtíš Námestie A.H.Škultétyho 11 990 01 Veľký Krtíš Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Konzultačné pracovisko Čadca Námestie slobody 30 022 01 Čadca Email: info@legalaid.sk</p>	<p>Centrum právnej pomoci Konzultačné pracovisko Prievidza Šumperská 1 971 01 Prievidza Email: info@legalaid.sk</p>